

Piotr Franaszek/

Koncepcja programowa Ośrodka Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”
na lata 2020- 2023.

Rozdroża to miejsca skrzyżowania ścieżek, dróg i traktów. To miejsce wolności i decyzji. Sięgają przeszłości, są świadkiem historii. To miejsce wyboru, poszukiwania i kreowania przyszłości. Miejsce przecięcia, skrzyżowania, wpływów, konfrontacji i synergii. Takie symboliczne ujęcie rozdroży może być podstawą myślenia o kulturze w kategorii spotkania, dialogu, przenikania oraz badania wzajemnych wpływów i relacji.

Lublin jest idealnym gruntem dla funkcjonowania instytucji badającej relacje międzykulturowe. To miasto z wielokulturową historią usankcjonowaną siłą przedwojennej diaspory żydowskiej i wpływami ze wschodu Europy, które wyraźnie ukształtowały duchowość mieszkańców regionu, mającą odbicie w autentycznej kulturze ludowej. Obecnie jest miastem średniej wielkości, położonym w regionie granicznym Unii Europejskiej, odkrywającym na nowo swoje kompetencje w dialogu i otwartości odpierając tym samym zagrożenia ksenofobii.

Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża” został założony w Lublinie w 2008 roku. U podstaw stawiając potrzebę poszukiwania śladów kultur tradycyjnych oraz konfrontacji z utopiami dwudziestowiecznej awangardy i nowymi poszukiwaniami artystycznymi. Ośrodek zrealizował wiele istotnych projektów i cyklicznych wydarzeń, jak Najstarsze Pieśni Europy, Festiwal Kody, Open City. W 2019 roku Rada Miasta Lublin uszczegółowiła zakres zadań wpisanych do statutu Ośrodka dodając zapisy związane z obszarem edukacji obywatelskiej i badaniem zjawisk związanych z przemianami społecznymi i kulturowymi w społeczeństwie demokratycznym.

W mojej koncepcji programowej chcę bardzo wyraźnie wrócić do korzeni i pierwotnej idei powołania instytucji, polegającej na inicjowaniu, prezentowaniu i dokumentowaniu zjawisk międzykulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między kulturami tradycyjnymi a

sztuką współczesną. Chcę wspierać wolność artystyczną realizując nowatorskie projekty. Będziemy dokumentować dorobek polskiej kultury oraz kultur innych narodów i grup etnicznych pobudzając społeczności lokalne do kultywowania tradycji. Ważne dla mnie będzie uruchomienie działu Edukacji Obywatelskiej, w którym będziemy badać procesy wynikające wprost z symbolicznego „spotkania na rozdrożu”, dotyczące procesów dialogu, kształtowania tolerancji, problemów akceptacji inności czy funkcjonowania grup wykluczonych. Badanie tych rejestrów będzie podstawą doboru artystów i projektów artystycznych.

Program instytucji będzie korespondował z działaniami Urzędu Miasta Lublin i lokalnych instytucji kultury. Dzięki międzynarodowym projektom artystycznym chcę wpisać działania instytucji w strategię współpracy Lublina z miastami partnerskimi i środowiskami charakterystycznymi dla historycznego dziedzictwa miasta i regionu.

Dział Projektów Artystycznych.

Kontynuacja i rozwój dotychczasowych projektów Ośrodka:

Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „Kody”/

Kontynuacja i rozwój festiwalu, polegającego na odkrywaniu podobieństw i konfrontacji odległych zjawisk kulturowych, różnych gatunków muzyki oraz sztuki. Zestawienie estetyki tradycyjnej i współczesnej w poszukiwaniu nowej jakości. Zbliżanie i przenikanie gatunków. Chciałbym rozbudować festiwal poprzez organizację spotkań, warsztatów, wykładów dotyczących konfrontacji tradycji i awangardy także w innych gatunkach sztuki. Zainicjujemy projekty i nowe produkcje artystyczne łączące tradycję i awangardę, mające swoje niezależne premiery także poza okresem festiwalu. Wykorzystamy istniejące nagrania i postawimy na profesjonalną realizację audio i video w celu publikacji w kanałach internetowych i wydawnictwach.

Międzynarodowy Festiwal Najstarsze Pieśni Europy/

Powrót w miarę formalnych możliwości do Festiwalu Najstarsze Pieśni Europy, gdzie prezentowane były muzyczne świadectwa kultury tradycyjnej z różnych regionów Europy. Pieśni wykonywane zarówno przez wiekowych, wiejskich artystów, jak i młodych twórców z miasta, podejmujących trud rekonstrukcji dawnych technik śpiewania i ocalenia ginących utworów. To unikalne forum wymiany doświadczeń.

Praktyki Lokalnej Kultury/

Rozwój jednego z ostatnich projektów Rozdroży pod kierownictwem trójki wybitnych znawców tematu –Macieja Filipczuka, Ewy Grochowskiej oraz Pawła Grochockiego. Cykl praktycznych zajęć tradycyjnego śpiewu i muzyki instrumentalnej Lubelszczyzny. Odkrywanie i utrwalanie dziedzictwa muzycznego regionu. Przybliżenie najlepszych wzorców utrwalania i promocji kultury tradycyjnej ze Świata.

Festiwal Sztuki w Przestrzeni Publicznej OTWARTE MIASTO/

Kontynuacja Festiwalu prezentacji Sztuki w Przestrzeni Publicznej „Otwarte Miasto”. Idea wydarzenia opiera się na uwolnieniu dzieła sztuki od sterylnej i pozbawionej kontekstu przestrzeni muzeum na rzecz dynamicznego otoczenia miasta. Sztuka zostaje wystawiona na emocje przechodniów, jak i na zmienne warunki atmosferyczne. Wpisana w historyczny kontekst i współczesną przestrzeń miejską.

Nowe projekty:

Sieć rozdroży/

Uruchomienie własnego kanału multimedialnego i multibloga w internecie. Wyjdziemy naprzeciw rozwojowi internetu i wirtualnej rzeczywistości przyspieszonymi ograniczeniami

wynikającymi z ogólnoświatowej pandemii. Stworzymy sieć zapraszając do niej instytucje realizujące inicjatywy międzykulturowe i badające relacje w tych obszarach. Opracujemy nowe narzędzia funkcjonowania kultury w internecie z wykorzystaniem technik multimedialnych. Będziemy publikować nagrania i filmy z koncertów i wydarzeń festiwalowych. Kreować własne produkcje, także w wirtualnej przestrzeni. Sprovokujemy dyskusję online, przeprowadzimy publikację tekstów, felietonów i organizację tematycznych webinarów.

Opera Nowa/

Opera jako sceniczne dzieło totalne, synteza sztuk, przeżywa obecnie renesans zainteresowania. Powstają produkcje osadzone we współczesnej konwencji artystycznej i poszerzające a nawet zacierające granice gatunku. Planujemy przyrzeć się temu procesowi poprzez prezentacje dzieł nowej opery a także koprodukcje, dokumentacje, wystąpienia zaproszonych gości i badania tych tendencji na Świecie.

W kręgu sztuki/

Program zaangażowania lokalnych społeczności w kreowanie programu prezentującego sztukę w ich najbliższej przestrzeni. Zaadoptowanie idei festiwalu Otwarte Miasto dla społeczności dzielnicy, szkoły, wsi. Wspólne z zainteresowanymi definiowanie wyzwań i problemów otoczenia, dobór artystów i dzieł a także zaangażowanie w ich wykonywanie i osadzenie w przestrzeni. Analiza procesów społecznych powstałych w wyniku realizowania programu.

Rozdroża dokumentu/

Uruchomienie przeglądu filmów dokumentalnych i reportaży poświęconych relacjom międzykulturowym i granicom społecznym. Zorganizowanie programu stypendialnego i rezydencjonalnego dla projektów reportaży podejmujących tematykę „przekraczania granic” kulturowych.

Europa incognito/

To program odkrywania sztuki Europy Środkowo-Wschodniej, obszaru który po przemianach z początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku kreuje się na nowo. To przypominanie historycznego dziedzictwa, ale także badanie procesów tworzenia nowych społeczeństw po dziesięcioleciach totalitarnego zamknięcia i odradzania się sztuki na nowo definiującej wyzwania współczesnego życia w tej części Europy. Lublin jako stolica regionu granicznego Unii Europejskiej jest szczególnie predysponowany do eksplorowania tej problematyki.

Ikona zagubiona – na granicy sacrum/

To wystawa ikon i obiektów sakralnych skonfiskowanych na granicach Europy w konfrontacji ze współczesną sztuką podejmującą tematykę przemian w duchowości i kontekstów migracji. Zorganizujemy współpracę z polskimi muzeami, w których przechowywane są depozyty obiektów zatrzymywanych podczas przemytu. To punkt wyjścia do analizy problemu różnic religijnych, duchowej tożsamości i profanacji sztuki sakralnej.

Tradycja Nowa/

Program prezentujący najlepsze, światowe wzorce dokumentacji, promocji i adaptacji kultury tradycyjnej. Przyjrzymy się procesom ewolucji a także destrukcji dzieł kultury niematerialnej. Zaprezentujemy rozwiązania i zaangażujemy się w rodzime inicjatywy dokumentowania, utrwalania i zachowywania elementów kultury ludowej naszego regionu we współpracy z artystami, naukowcami i instytucjami. Będziemy badać wtórne wpływy kulturowe dzieł przetworzonych we współczesnym świecie.

Dział Edukacji Obywatelskiej.

Uwzględniając nowe zadania zarysowane w statucie Ośrodka planuje utworzyć Dział Edukacji Obywatelskiej, w którego zakresie będą badania nad społeczeństwem obywatelskim, demokracją i sztuką poruszającą tę problematykę a także promocja postaw obywatelskich i edukacja w tym zakresie. Eksploracja tego obszaru programowego wiąże się z kontekstem analizy relacji międzykulturowych i ich wpływu na wyzwania stojące przed rozwojem współczesnych społeczeństw.

Programy edukacyjne/

Warsztaty realizowane w oparciu o projekty artystyczne ośrodka: festiwale, koncerty, wystawy. Spotkania i projekty związane z upowszechnianiem wiedzy o mniejszościach narodowych, grupach osób wykluczonych, uwarunkowaniach społecznych i możliwościach prawnych. Współpraca z ośrodkami edukacyjnymi. Badanie przemian politycznych na świecie.

Kampanie obywatelskie/

Prowadzenie społecznych kampanii informacyjnych w celu upowszechniania wiedzy związanej z wyzwaniami stojącymi przed współczesnym społeczeństwem obywatelskim. Podnoszenie poziomu zaufania i wzmocnienie kapitału społecznego.

Wolontariat/

Budowa programu wolontariackiego, promocja aktywności społecznej i partycypacji w życiu publicznym. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Dialog/

Programy poświęcone komunikacji międzyludzkiej z uwzględnieniem różnic kulturowych i społecznych. Dziedzictwo historyczne Lublina zobowiązuje do realizacji w naszym mieście programów poświęconych problematyce tolerancji, szacunku i umiejętności prowadzenia debaty i budowania skutecznej komunikacji.

Klimat na klimat/

Temat kształtowania otaczającej przestrzeni, szacunku do natury i wpływu rozwoju cywilizacyjnego na klimat, wiąże się z partycypacją obywatelską, ale także świadomością odpowiedzialnego istnienia. Planujemy realizować projekty podnoszące świadomość ekologiczną i klimatyczną.

Polityka wydawnicza.

Planuję zintensyfikować działalność wydawniczą zarówno w zakresie wydawnictw muzycznych jak i publikacji książkowych. Wyjątkowe projekty muzyczne z których zaślęnęły „Rozdroża” zasługują na produkcje wydawnicze także w koprodukcji z profesjonalnymi firmami i innymi instytucjami kultury. Ogromną możliwość w tym zakresie daje również Internet. Planuję utworzyć własny kanał muzyczny w sieci i internetowy multiblog zawierający teksty i opracowania, pobudzający dyskusję w sieci i budujący aktywną społeczność wokół Ośrodka.

Koncepcja wizerunkowa i promocyjna.

Wchodząc w kolejny etap działalności rozwiniętej o nowe obszary strategiczne i programowe instytucja powinna odświeżyć i dostosować identyfikującą ją komunikację wizualną zarówno na poziomie logotypu jak i layoutu. Chcę też rozszerzyć koncepcję charakterystycznych, autorskich nośników komunikujących program instytucji i uruchomić sieć ekspozycyjną nie tylko w mieście Lublin ale także w regionie a także w zaprzyjaźnionych instytucjach w Polsce i Europie. W nowoczesny sposób chcemy wykorzystać media i narzędzia internetowe w tym kanały społecznościowe.